

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova

Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”

"Aprob"

Directorul Centrului de Excelență

în Educație Artistică „Ștefan Neaga”,

Dr. Perju Gheorghe

"10" octombrie 2017

Curriculumul modular

S.06.O.036 Dirijat coral. Lectura partițiilor VI.

Specialitatea
21540 Dirijare corală

Calificarea
265227 Dirijor

Chișinău, 2017

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului *EuropeAid/133700/C/SER/MD/12*
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

Autori:

1. **Daniță Tatiana**, doctor în studiul artelor, Maestru în Artă, grad didactic superior, profesoară a CEEA „Ștefan Neaga”.
2. **Balan Tatiana**, master în științele educației, grad didactic superior, profesoară a CEEA „Ștefan Neaga”.

Aprobat de:

Consiliul metodic științific al Centrului de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”.

Director

Perju Gheorghe

"10" octombrie 2017

Recenzenți

1. **Diaconu Valeria**, master în Arte, grad didactic superior, profesoară a CEEA „Ștefan Neaga”.
2. **Constantinov Oleg**, Maestru în Artă, grad didactic unu, profesor al CEEA „Ștefan Neaga”, maestru de cor al TNOB „Maria Bieșu”.

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic
<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională.....	5
III. Competențele profesionale specifice disciplinei.....	5
IV. Administrarea disciplinei.....	6
V. Unitățile de învățare	6
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	8
VII. Studiu individual ghidat de profesor.....	9
VIII. Lucrările practice recomandate	11
IX. Sugestii metodologice	12
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	13
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	15
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	15

I. Preliminarii

Misiunea Ministerului Educației – acces, relevanță, calitate reiterează importanța calității educației, ca și factor ce influențează calitatea vieții fiecărui cetățean, iar obiectivul general al „Strategiei de dezvoltare a învățământului vocațional/tehnic pe anii 2013-2020” – Modernizarea și eficientizarea învățământului profesional tehnic în vederea sporirii competitivității economiei naționale prin pregătirea forței de muncă competente și calificate, în corespundere cu cerințele actuale și viitoare ale pieței muncii – vine doar să reactualizeze importanța perpetuării calității în toate domeniile economiei și în special cel artistic.

Statutul curriculumului. Prezentul Curriculum modular reprezintă un document de tip reglator pentru realizarea procesului de formare profesională a specialiștilor conform Nomenclatorului domeniilor de formare profesională al specialităților și calificărilor pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar ce asigură elevilor obținerea calificării profesionale pentru specialitatea *Dirijare corală*.

Funcțiile curriculumului sunt:

- act normativ al procesului de predare, învățare, evaluare și certificare în contextul unei pedagogii axate pe competențe;
- reper pentru proiectarea didactică și desfășurarea procesului educațional din perspectiva unei pedagogii axate pe competențe;
- componenta de bază pentru elaborarea strategiei de evaluare și certificare;
- componenta fundamentală pentru elaborarea manualelor tipărite, electronice, ghidurilor metodologice, testelor de evaluare.

Beneficiarii curriculumului. Curriculumul este destinat:

- cadrelor didactice din instituțiilor de învățământ profesional tehnic, care trebuie să proiecteze activitatea didactică și să asigure condiții de formare profesională de calitate;
- autorilor de manuale și de ghiduri metodologice;
- elevilor care își fac studiile la specialitatea în cauză;
- membrilor comisiilor pentru examenele de calificare;
- membrilor comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării.

Scopul curriculumului. Acest curriculum are drept scop crearea condițiilor optime pentru elevi de a asimila materialul teoretic-aplicativ stabilit și a stăpâni competențele specifice, apelând la triada didactică *predare – învățare – evaluare* într-un ritm adecvat. În egală măsură, conținuturile curriculare vor motiva și asigura curiozitatea, dorința elevului pentru dezvoltarea sa în calitate de *Dirijor de cor*.

Specialitatea *Dirijare corală* reprezintă una dintre cele mai complexe specialități din șirul specialităților de pe filiera artistică. Obținerea migăloasă a competențelor profesionale multidimensionale, dar și complexitatea acestei specialități impune o studiere mult extinsă în timp la diferite niveluri ale învățământului artistic. Învățământul profesional tehnic postsecundar reprezintă, de fapt, nivelul inițial de studiere a acestei specialități. De și, cursul de dirijare corală se extinde pe 8 semestre, fiecare modul semestrial (unitate de curs) trebuie să asigure formarea competențelor specifice pentru a corespunde cerințelor actuale în creștere ale pieței muncii și cu cerințele de accesare la următorul nivel de educație.

Unitatea de curs „Dirijat coral. Lectura partițiilor VI” este una din șirul unităților de curs de specialitate, care constituie elementul principal și distinctiv de formare profesională ce asigură elevilor obținerea calificării 265227 *Dirijor*. În egală măsură conținuturile acestui curriculum vor motiva și asigura curiozitatea, dorința elevului pentru dezvoltarea sa în calitate de **dirijor al colectivului coral**.

Pre-condiții. Pentru parcurgerea acestui modul de formare profesională este obligatorie parcurgerea conținuturilor unităților de curs anterioare, ceea ce asigură raționalismul academic și obținerea finalităților educaționale atât la nivel macrostructural cât și microstructural.

II. Motivația, utilitatea curriculumului pentru dezvoltarea profesională

Fiecare unitate de curs „Dirijat coral. Lectura partițiilor” reprezintă un modul semestrial din cele 8 module de specialitate. Fiind preconceptuate în Planul de învățământ ca și unități de curs de specialitate (S), obligatorii (O), fiecare reprezintă una din „**pietrele de temelie**” în formarea competențelor profesionale specifice pentru specialitatea *Dirijare corală*. Unitatea de curs „Dirijat coral. Lectura partițiilor VI” este importantă prin faptul că asigură:

- consolidarea și aprofundarea cunoștințelor, aptitudinilor și abilităților anterioare;
- obținerea noilor competențe sau unități de competențe;
- parcurgerea la următorul modul de „Dirijat coral. Lectura partițiilor”.

Studierea și interpretarea multidimensională a creațiilor la **măsurile mixte de 5/4 și 5/8 în tempouri rapide, descompunerea unității metrice în tempouri rare, *alla breve* și dirijarea în *uno*** vor constitui elementele noi ale conținuturilor din acest semestru.

Deoarece fiecare student prezintă o structură psiho-somatică artistică *unicat*, unitatea de curs se desfășoară individual având la bază un studiu sistematic fundamentat pe exerciții-acțiuni intersenzoriale la care se va adăuga elementul vizual, auditiv și motric în diferitele lor aspecte.

III. Competențele profesionale specifice modului

Competențele specifice modului (CS) sunt:

- CS1. Operarea limbajului muzical-teoretic în abordarea măsurii mixte de 5/4 și 5/8 în tempouri rapide;
- CS2. Dirijarea prin descompunerea unității metrice în tempouri rare;
- CS3. Dirijarea creațiilor *in uno* și *alla breve*;
- CS4. Interpretarea partiturii la pian;
- CS5. Interpretarea expresivă a vocilor partiturii;
- CS6. Dirijarea creațiilor în tempou, caracter diferit și măsuri variate.

IV. Administrarea modului

Semestrul	Numărul de ore			Modalitatea de evaluare	Numărul de credite	
	Total	Contact direct				Lucrul individual
		Prelegeri	Practică/ Seminar			
VI	60	-	45	15	examen	2

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
1. Măsura mixtă de 5/8 și 5/4 în schema de 2 timpi		
UC 1. Interpretarea creației la măsura de 5/8 sau 5/4 în tempouri rapide	<p>1.1 Raportul între măsurile de 5/8 și 5/4;</p> <p>1.2 Caracteristica teoretică și metro-ritmică a măsurilor de 5/8 și 5/4 ținând cont de tempou;</p> <p>1.3 Încadrarea măsurilor de 5/8 și 5/4 în schema de 2 timpi;</p> <p>1.4 Moduri de conducere a sunetului în măsurile de 5/8 și 5/4 în schema de 2;</p> <p>1.5 Dirijarea creațiilor la măsura de 5/8 sau 5/4 în tempouri rapide.</p>	<p>1.1 Identificarea măsurii de 5/8 în raport cu măsura de 5/4;</p> <p>1.2 Identificarea și distingerea timpilor tari măsurile de 5/8 și 5/4;</p> <p>1.3 Aplicarea schemei de 2 timpi la măsurile de 5/8 și de 5/4 în dependență de structura metro-ritmică (2+3 sau 3+2);</p> <p>1.4 Ilustrarea schemelor ținând cont de timpii tari ai măsurii;</p> <p>1.5 Demonstrarea tactării cu aplicarea <i>nonlegato</i>, <i>marcato</i>, <i>staccato</i>;</p> <p>1.6 Executarea diverselor tipuri de auctacte în măsurile de 5/8 și 5/4 în schema de 2 timpi;</p> <p>1.7 Modelarea frazei muzicale cu aplicarea măsurilor de 5/8 și 5/4 cu diferită intensitate dinamică;</p> <p>1.8 Aplicarea măsurilor de 5/8 și 5/4 în creații propriu-zise în schema de 2 timpi.</p>
2. Descompunerea unității metrice în tempouri rare		
UC 2. Tactarea artistică prin descompunerea unității metrice	<p>2.1 Caracteristica teoretică și metro-ritmică a descompunerii unității metrice;</p> <p>2.2 Descompunerea unității metrice de bază ca și efect al mișcării lente;</p> <p>2.3 Măsurile de 3/4, 4/4 și 2/4 dirijate prin descompunerea timpilor;</p> <p>2.4 Moduri de conducere a sunetului în scheme descompuse;</p> <p>2.5 Dirijarea creațiilor la una din măsurile de 3/4, 4/4 sau 2/4 prin descompunerea unității metrice.</p>	<p>2.1 Clarificarea necesității descompunerii metrice;</p> <p>2.2 Raportarea măsurilor de 3/4, 4/4 și 2/4 la schemele de 3, 4 și 2 timpi prin descompunere;</p> <p>2.3 Ilustrarea schemelor de 3, 4 și 2 timpi prin descompunere;</p> <p>2.4 Exersarea descompunerii tactării ținând cont de timpii tari ai măsurii și de frazare;</p> <p>2.5 Executarea diverselor intrări și încheieri în tactarea descompusă;</p> <p>2.6 Modelarea frazelor în dirijarea descompusă ținând</p>

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
		cont de dinamică și modul de conducere a sunetului propriu creației; 2.7 Aplicarea unității metrice descompuse în creații propriuzise.
3. Măsura alla breve și dirijarea in uno		
UC 3 Interpretarea pieselor corale prin aplicarea <i>alla breve</i> și tactarea <i>in uno</i>	3.1 Caracterizarea procedurii tehnice <i>alla breve</i> ; 3.2 Măsurile de 3/4, 3/8 și 2/4 în tempou rapid dirijate <i>in uno</i> ; 3.3 Gruparea a două tacte în schema de 2 timpi; 3.4 Moduri de conducere a sunetului în dirijarea <i>alla breve</i> și <i>in uno</i> ; 3.5 Dirijarea creațiilor la una din măsurile de 3/4, 4/4, 2/4 <i>in uno</i> sau <i>alla breve</i> .	3.1 Clarificarea procedurii tehnice <i>alla breve</i> ; 3.2 Raportarea măsurii de 2/2 la schema de 2 timpi <i>alla breve</i> ; 3.3 Deducerea aplicării inevitabile a dirijării <i>in unola</i> măsurile de 3/4, 3/8 și 2/4; 3.4 Aplicarea <i>alla breve</i> cu diferite moduri de conducere a sunetului; 3.5 Aplicarea tactării <i>in uno</i> ; 3.6 Aplicarea grupării a două măsuri în schema de 2 timpi; 3.7 Executarea diverselor intrări și încheieri în tactarea <i>alla breve</i> și <i>in uno</i> ; 3.8 Modelarea frazelor în dirijarea <i>in uno</i> și <i>alla breve</i> ținând cont de dinamică și modul de conducere a sunetului propriu creației.
4. Studiarea partiturilor la pian		
UC 4. Interpretarea partiturii la pian	4.1 Analiza muzical-teoretică a partiturii; 4.2 Studiarea partiturii <i>a cappella</i> la pian; 4.3 Studiarea partiturii cu acompaniament la pian; 4.4 Interpretarea la pian a partiturii corale.	4.1 Adnotarea orală succintă <i>a prima vista</i> a partiturii; 4.2 Determinarea formei partiturii; 4.4 Lecturarea partiturii la pian conform algoritmului de descifrare; 4.5 Modelarea și prelucrarea frazelor muzicale în partitura cântată la pian; 4.6 Formarea conceptului dramaturgic de interpretare a partiturii la pian; 4.7 Interpretarea expresivă a partiturii la pian.
5. Studiul vocal al partiturilor		
UC 5. Interpretarea expresivă a vocilor partiturii	5.1 Expunerea demersului vocal a partiturii; 5.2 Cântarea vocilor din partitura cu acompaniament; 5.3 Cântarea vocilor din partitura <i>a cappella</i> .	5.1 Analiza orală succintă a partiturii din punct de vedere vocal; 5.2 Solfegierea Descifrarea vocilor din partitura <i>a cappella</i> ; 5.3 Exersarea vocilor descifrate;

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
		5.4 Executarea repetată a pasajelor vocale cu dificultate sporită; 5.5 Cântarea propriu-zisă a vocilor.
6. Dirijarea creației corale prin exteriorizarea trăirii afective		
UC 6. Dirijarea creațiilor cu caracter contrastant, tempouri și măsuri variate	<p>6.1 Procedee tehnice de executare a demersului muzical:</p> <ul style="list-style-type: none"> - diverse tipuri de auctate și încheieri - gesturi cu dublă funcțiune - intrări consecutive - încheieri consecutive - sincope, fermata etc.; <p>6.2 Mijloace artistice de exprimare dirijorală:</p> <ul style="list-style-type: none"> -procedeele de conducere a frazei non legato, legato, staccato, marcato și combinația acestora - diversitate și schimbări de tempou, caracter - nuanțele dinamice - culminațiile (particulare, generală); <p>6.3 Procedee de exteriorizare a trăirii emoționale</p> <ul style="list-style-type: none"> - receptarea mesajului literar - tratarea termenilor de expresie - imaginarea tabloului muzical - interiorizarea ideii muzicale - exteriorizarea afectivă artistică; <p>6.4 Procedee de dirijare a creațiilor polifonice simple;</p> <p>6.5 Dirijarea propriu-zisă a piesei.</p>	<p>6.1 Analiza succintă a demersului muzical prin prisma aplicării procedeele tehnice de dirijare;</p> <p>6.2 Selectarea schemelor de dirijare în dependență de măsuri;</p> <p>6.3 Determinarea elementelor și procedeele tehnice proprii demersului muzical;</p> <p>6.4 Exersarea procedeele tehnice cu dificultate sporită;</p> <p>6.5 Dirijarea repetată a enunțurilor muzicale ținând cont de dinamică, tempou, caracter și mesaj artistic;</p> <p>6.6 Dozarea treptată a nuanțelor dinamice în interiorul frazelor de durată;</p> <p>6.7 Determinarea culminațiilor particulare și a celei generale;</p> <p>6.8 Pregătirea și realizarea culminațiilor (particulare, generală);</p> <p>6.9 Formarea și exprimarea conceptului dramaturgic de dirijare;</p> <p>6.10 Aplicarea procedeele de dirijare a creațiilor polifonice simple;</p> <p>6.11 Autoevaluarea dirijării.</p>

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Practică/ Seminar	
1.	Măsura mixtă de 5/8 și 5/4 în schema de 2 timpi	7	-	6	1
2.	Descompunerea unității metrice în tempouri rare	7	-	6	1
3.	Măsura <i>alla breve</i> și dirijarea <i>in uno</i>	7	-	6	1
4.	Studierea partiturilor la pian	10	-	5	5
5.	Studiul vocal al partiturilor	10	-	5	5

6.	Dirijarea creației corale prin exteriorizarea trăirii afective	19	-	17	2
	Total	60	-	45	15

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Măsura mixtă de 5/8 și 5/4 în schema de 2 timpi			
1.1 Prelucrarea gestului în schema de 2 timpi măsurile de 5/8 și 5/4 în tempouri rapide	1.1.1 Exerciții pretactale de eliberare a brațelor 1.1.2 Exersarea schemei de 2 timpi măsurile de 5/8 și 5/4 în tempou mișcat 1.1.3 Prelucrarea schemei la <i>staccato</i>	Ilustrarea gesturilor și schemelor prelucrate	2 săptămână
1.2 Îmbunătățirea auctactelor la măsura de 5/8 sau 5/4 în tempou mișcat	1.2 Exersarea tuturor tipurilor de auctacte în schema de 2 timpi la măsurile de 5/8 și 5/4		
2. Descompunerea unității metrice în tempouri rare			
2.1 Prelucrarea gestului în schemele de 3,4 și 2 timpi prin descompunerea timpilor	2.1.1 Exerciții pretactale de eliberare a brațelor 2.1.2 Prelucrarea schemei de 3 timpi prin descompunere 2.1.3 Prelucrarea schemei de 4 timpi prin descompunere 2.1.4 Prelucrarea schemei de 2 timpi prin descompunere 2.1.5 Prelucrarea gestului în <i>legato</i> , <i>marcato</i>	Ilustrarea gesturilor și schemelor prelucrate	4 săptămână
2.2 Îmbunătățirea calității auctactelor în schemele cu timpi descompuși	2.2 Exersarea tuturor tipurilor de auctacte în schemele cu timpi descompuși		
3. Măsura alla breve și dirijarea in uno			
3.1 Prelucrarea gestului la măsura <i>ala breve</i> și <i>in uno</i>	3.1.1 Exerciții pretactale de eliberare a brațelor	Ilustrarea gesturilor și schemelor prelucrate	6 săptămână

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
	3.1.2 Prelucrarea schemei de 2 timpi la măsura <i>ala breve</i> 3.1.3 Prelucrarea gestului <i>in uno</i> la măsura de 3/4 sau 3/8 3.1.4 Prelucrarea gestului <i>in uno</i> la măsura de 2/4 3.1.5 Prelucrarea gestului în gruparea a 2 măsuri în schema de 2 timpi 3.1.6 Prelucrarea gestului aplicând diverse moduri de conducere a sunetului		
3.2 Îmbunătățirea calității aufactelor în schemele cu aplicarea <i>alla breve</i> și <i>in uno</i>	3.2 Exersarea tuturor tipurilor de aufacte	Ilustrarea gesturilor și schemelor prelucrate	
4. Studiarea partiturilor la pian			
4.1 Interpretarea partiturilor de studiat la pian	4.1.1 Descifrarea partiturilor 4.1.2 Exersarea cântării partiturilor	Interpretarea partiturilor la pian	8 săptămână
5. Studiul vocal al partiturilor			
5.1 Cântarea expresivă a vocilor din partiturile de studiat	5.1.1 Solfegiarea vocilor din partituri 5.1.2 Cântarea vocilor cu text literar 5.1.3 Cântarea repetată a vocilor din partiturile de studiat	Interpretarea expresivă a vocilor	10 săptămână
6. Dirijarea creației corale prin exteriorizarea trăirii afective			
6.1 Dirijarea creațiilor în studiu	6.1 Exersarea dirijării creațiilor în dinamică, tempou, caracter creației exprimând mesajul artistic	Dirijarea expresivă a creațiilor din program	11-15 săptămână
6.2 Procedeele artistice în viziunea dirijorilor notorii de nivel național	6.2 Vizionarea unui concert de muzică corală <i>live</i>	Analiza procedeele artistice observate în timpul concertului	11 săptămână

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
6.3 Dirijori celebri și creații corale interpretate de ei	6.3.1 Audierea creațiilor în studiu în interpretarea dirijorilor celebri pe portalul youtube	Comentarea versiunilor audiate Prezentarea celei mai calitative versiuni de pe portalul youtube	12 săptămână
	6.3.2 Proiect pe suport de hârtie sau Power Point despre un dirijor cu renume național sau internațional	Prezentarea proiectului	14 săptămână
6.4 Analiza muzica-teoretică a partiturii	6.4 Analiza creației <i>a cappella</i> în format electronic și pe suport de hârtie	Prezentarea analizei	15 săptămână

VIII. Lucrările practice recomandate

Unități de învățare	Lucrări practice
1. Măsura mixtă de 5/8 și 5/4 în schema de 2 timpi 2. Descompunerea unității metrice în tempouri rare 3. Măsura <i>alla breve</i> și dirijarea <i>in uno</i>	<ul style="list-style-type: none"> Gimnastică pretactală Exerciții de eliberare a poignet-ului Exerciții de prelucrare a <i>legato</i>, <i>marcato</i>, <i>staccato</i> Exerciții de prelucrare a procedeelelor de intrare, încheiere în toate variantele posibile Exerciții de prelucrarea a gestului în schema de 2 timpi la măsurile de 5/8 și 5/4 în tempou mișcat Exerciții de prelucrare a schemei de 3,4 și 2 timpi prin descompunere Exerciții de prelucrare a schemei de 2 timpi în măsura <i>ala breve</i> Exerciții de prelucrare a gestului <i>in uno</i> la măsura de 3/4, 3/8 sau 2/4 Exerciții de prelucrare a gestului în gruparea a 2 măsuri în schema de 2 timpi Dirijarea cel puțin a unei creații la măsurile de 5/8 și 5/4 în tempou mișcat Dirijarea cel puțin a unui pasaj muzical prin descompunerea unității metrice Dirijarea cel puțin a unui pasaj muzical la măsura <i>alla breve</i> sau <i>in uno</i>
4. Studiarea partiturilor la pian	<ul style="list-style-type: none"> Adnotarea orală succintă <i>a prima vista</i> a 3-4 partituri Interpretarea la pian a 1-2 creații <i>a cappella</i> Interpretarea la pian a 2-3 partiturii corale cu acompaniament
5. Studiul vocal al partiturilor	<ul style="list-style-type: none"> Cântarea vocilor din toate partiturile preconizate pentru studiere

<p>6. Dirijarea creației corale prin exteriorizarea trăirii afective</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dirijarea a 4-5 creații corale în tempou, caracter diferit și măsuri variate care aparțin diferitor stiluri și perioade muzicale • Dirijarea creațiilor corale din program cu aplicarea procedee tehnice și artistice • Relatarea datelor despre autorii creațiilor studiate • Proiect pe suport de hârtie sau Power Point despre un dirijor cu renume național sau internațional • Analiza unei creații <i>a cappella</i> în format electronic și pe suport de hârtie
---	--

IX. Sugestii metodologice

Unul dintre principiile fundamentale ale educației, stipulate în noul Cod este principiul centrării educației pe beneficiarii acesteia – pe elevi. De altfel, în didactica artei muzicale centrarea pe elev a fost și rămâne o condiție obligatorie, dictată de structură psiho-somatică și artistică individuală. Profesorul stand față în față cu elevul v-a individualiza metodelor de predare, exercițiile aplicate în conformitate cu abilitățile și capacitățile individuale ale elevului.

Procesul de predare-învățare a unității de curs *Dirijat coral. Lectura partițiilor* se produce în baza unei abordări strategice. Prin definire, conceptul de strategie didactică este privit ca mod integrativ de abordare și acțiune a tuturor resurselor procedurale (forme, metode, mijloace tehnice) și a principiilor didactice de utilizare a acestora în procesul formării competențelor profesionale de specialitate și specifice disciplinei. Totodată specificăm că ansamblul de procedee utilizate în demersul lecției poate avea un caracter improvizat.

Modulele *Dirijat coral. Lectura partiturilor* au preponderent un caracter aplicativ-practic și presupune accentuarea dimensiunii acționare atât în formarea profesională, cât și a personalității elevului. Studiul acestei discipline va cuprinde două componente: una tehnic-dirijorală și alta artistică-interpretativă, ele organic intercalându-se. Abordarea graduală a repertoriului se impune în mod obligatoriu, iar strategiile de proiectare și organizare a demersului educațional în vederea formării la elevi a competențelor pentru fiecare în parte le revine profesorilor.

Centrarea pe elev ca subiect al activității instructiv-educative în cadrul disciplinei *Dirijat coral* și orientarea acesteia spre formarea competențelor profesionale specifice presupun respectarea unor exigențe ale învățării durabile și vizează următoarele aspecte:

- orientarea *metodelor centrate pe elev, strategiilor, tehnologiilor* pe stimularea capacităților cognitive și operatorii ale elevilor, pe dezvoltarea potențialului intelectual și interpretativ al acestora, pe motivarea elevului de a deveni coparticipant la propria formare;
- utilizarea metodelor care favorizează relația nemijlocită a elevului cu muzica: vizionarea concertelor, asistarea la repetiții, audiții a imprimărilor ș.a.
- evidențierea caracterului formativ al *strategiilor, tehnologiilor, metodelor* utilizate pentru o cultivare mai eficientă a potențialului intelectual al elevului în aplicarea cunoștințelor dobândite și în căutarea soluțiilor adecvate în situații reale;
- combinarea activităților bazate pe *efortul individual al elevului* (documentarea literaturii de specialitate, observația și analiza proprie oral și scris, exercițiul

personal) cu activitățile în echipă cu profesorul de specialitate (discuții, asalt de idei, compararea, povestirea, demonstrarea, explicarea, exercițiul ș.a.)

- abordarea metodelor de notație muzicală prin intermediul programelor TIC (Finale, Sibelius), precum și utilizarea tehnologiilor informaționale în diverse scopuri.

Specialitatea Dirijare corală fiind una din specialitățile cu tradiții seculare, este bazată pe competențe evaluate în timp, care își păstrează actualitatea și rezistă tuturor schimbărilor social-economice. Datorită acestui fapt putem constata atât elementul conservator al domeniului didactic bazat pe metode tradiționale a: *explicației, demonstrației, exercițiului* etc., cât și elementul inovativ.

Nr. crt.	Unități de învățare	Tehnici, metode, procedee
1.	Măsura mixtă de 5/8 și 5/4 în schema de 2 timpi	Discuția dirijată, explicarea, observarea, demonstrarea, exersarea
2.	Descompunerea unității metrice în tempouri rare	Explicarea, demonstrarea, exersarea, algoritimizarea
3.	Măsura alla breve și dirijarea in uno	Explicarea, demonstrarea, exersarea, algoritimizarea
4.	Studierea partiturilor la pian	Demonstrarea, exersarea
5.	Studiul vocal al partiturilor	Demonstrarea, exersarea
6.	Dirijarea creației corale prin exteriorizarea trăirii afective	Discuția dirijată, explicarea, exersarea, algoritimizarea, demonstrarea, observarea, simularea, stimularea imaginației, asemănarea și contrastul, dramaturgia emoțională, stimularea emoțională

Programele de studii vor fi alcătuite pe principiu de contrast și variat din punct de vedere al epocii și stilului. În egală măsură se vor aborda creații în tempou, caracter, dinamică și măsuri diferite.

Programele de studiu vor cuprinde:

- creații *a cappella* sau acompaniament semnate de autori consacrați clasici;
- creații *a cappella* sau acompaniament semnate de autori consacrați din epoca romantismului;
- creații *a cappella* sau acompaniament semnate de autori contemporani;
- creații corale din repertoriul național.

Analiza în format electronic și pe suport de hârtie a unei partituri *a cappella* este o probă scrisă de către elev, centrată pe cercetarea și analiza detaliată a creației corale după un plan bine definit¹.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Predarea în mod individual a modulului, oferă profesorului de dirijare posibilitatea evaluării permanente a rezultatelor învățării. Profesorul va aplica evaluarea curentă la fiecare lecție,

¹Analiza poate fi elaborată după planul autorilor Balan T., Daniță T. *Analiza partiturii corale - element al fazei primare în studiul personal al dirijorului/* Arta și educația artistică, nr.2(24), 2014. p. 55-57.

ghidând și la necesitate corijând procesul de obținere a dexterităților tehnice și interpretative la discipoli.

Evaluarea în esență:

- reprezintă indicatorul esențial de validare și valorificare a calității competențelor profesionale formate;
- este un proces continuu și are scopul de a demonstra și stimula succesul elevului; *ea nu are funcția de a pedepsi;*
- se realizează prin metode variate și explică criteriile de performanțe ale elevului;
- educă la elevi capacitatea de autoevaluare și ameliorare a propriilor performanțe profesionale.

Tipuri de evaluare. Caracterul individualizat al demersului didactic la disciplina *Dirijat coral* permite realizarea unei comunicări constante între elev și profesor în care gradul de implicare a ambilor actori este deopotrivă important. Elevul beneficiază de feedback constant și relevant la acțiunile sale pe tot parcursul lecției. Dintre aspectele **evaluării continue** (permanente, formative) menționăm: realizarea temelor de casă, gradul de implicare în discuțiile cu profesorul, luarea și argumentarea anumitor decizii în ce privește tratarea creațiilor studiate, receptivitatea la actul creativ permanent din cadrul lecției, corectitudinea executării anumitor aspecte tehnice de dirijat, acuratețea intonației în timpul lecției, implicarea în alte probe curente de evaluare.

Autoevaluarea este o formă importantă de evaluare formativă a competențelor profesionale în condițiile pregătirii *dirijorului* pentru o activitate profesională independentă. Elevul-dirijor trebuie să fie capabil de a-și aprecia calitatea activității sale, succesele și, mai important, impediamentele din calea succesului. *Metacogniția* devine în contextul evaluării un element-factor de importanță majoră în dezvoltarea personalității tânărului dirijor și pregătirea lui pentru o activitate de creație reală.

Co-evaluarea formativă asigură transparența întregului proces de evaluare, fiind explicată de compararea autoevaluării elevului și evaluarea profesorului.

Evaluarea dirijată de profesor derivă din metodele tradiționale de evaluare, însă aplicată în cadrul examenelor (**evaluărilor sumative**), ea se va referi la formulări de întrebări și sarcini specifice în contextul creațiilor corale prezentate. Elevul trebuie să cunoască nivelurile de performanță solicitate, precum și criteriile de apreciere a lor.

Pe parcursul semestrului se vor organiza o examinare finală în formă de Examen - evaluare publică la finele semestrului.

Programul minim pentru Examen va conține²:

1. 1 creație la măsurile noi studiate;
2. 2 creații la libera alegere.

Pe parcursul examenului elevul:

1. Interpretează 1 partitură la pian *a cappella*;
2. Cântă vocile din partitura *a cappella* la memorie;

²Cel puțin o creație va fi *a cappella*.

3. Cântă vocile din celelalte partituri de pe note;
4. Dirijează 3 creații;
5. Prezintă *Analiza* unei partituri *a cappella* pe suport de hârtie;
6. Susține colochiul verbal.

La **evaluarea competențelor de specialitate** se va ține cont de următoarele *criterii de evaluare*:

1. Interpretarea reușită a programei.
2. Redarea expresivă a mesajului muzical.
3. Realizarea obiectivelor tehnico-interpretative a programului propus.
4. Redarea justă a stilului și genului creațiilor prezentate.
5. Ținuta scenică (auto-control).
6. Complexitatea și originalitatea repertoriului.

La **evaluarea Analizei creației corale** competențelor de specialitate se va ține cont de următoarele *criterii de evaluare*:

- *respectarea indicatorilor planului de adnotare;*
- *coerența și logica expunerii;*
- *relevanța exemplurilor și a argumentelor;*
- *respectarea cerințelor grafice de redactare a textului.*

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Pentru desfășurarea calitativă și eficientă a modului *Dirijat coral*. *Lectura partiturilor* sunt necesare condițiile elementare: clasă cu pian, masă, oglindă și scaune. Este de dorit să fie calculator, proiector, ecran, acoperire wi-fi pentru utilizarea mijloacelor vizuale. Mijloacele didactice vor conține literatura de specialitate, manuale, note muzicale, materiale didactice corespunzătoare.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Subiecte teoretice

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	Botez, D.D. <i>Tratat de cânt și dirijat coral</i> , Vol. I,II București: Editura muzicală, 1982.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
2.	Drăgan, A., Drăgan, O.V. <i>Curs de dirijat coral</i> , București: Editura fundației România de mâine, 2007, 192 p.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
3.	Gagim, I. <i>Dicționar de muzică</i> , Chișinău: Ed. Știința, 2008, 210p.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
4.	Gîscă, N., <i>Arta dirijorală</i> , Chișinău: Editura Hiperion, 1992, 251p.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
5.	Herman, V., <i>Originile și dezvoltarea formelor muzicale</i> , București: Editura Muzicală, 1982, 147 p.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	

Repertoriu

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	Красотина Е., Рюмина К., Левит Ю. <i>Хрестоматия по дирижированию хором</i> . Выпуск II. Москва: изд. Музыка, 1969.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	